

Yhdenvertaisuuden edistäminen

Yhdenvertaisuus tarkoittaa syrjimättömyyttä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Suomen Kaukalopallo- ja Ringetteliitto

Hyväksytty liittohallituksessa *pvm*

Sisällys

- 1 Taustaa
- 2 Yhdenvertaisuuteen liittyvät lait ja velvoitteet
- 3 Yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet
- 4 Suunnitelman toteutustapa
- 5 Nykytila ja sen arviointi sekä johtopäätökset
- 6 Kehittämis-toimenpiteet
- 7 Suomen Kaukalopallo- ja Ringeteliitto työnantajana
- 8 Syrjintään ja häirintään puuttumisen ohjeet

YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOSUUNNITELMA

Suomen Kaukalopallo- ja Ringetteliitto ry

1. Taustaa

Yhdenvertaisuus tarkoittaa syrjimättömyyttä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Yhdenvertaisuussuunnittelun tavoitteena on syrjinnän tunnistaminen, toiminnan ja käytäntöjen arviointi ja kehittäminen sekä osallisuuden lisääminen. Yhdenvertaisuussuunnitelmassa kuvataan, miten kaukalopallossa ja ringetessä edistetään yhdenvertaisuutta ja miten puututaan syrjintään. Suomen Kaukalopallo- ja Ringetteliiton yhdenvertaisuussuunnitelma ulottuu urheilu- ja luottamustoiminnan lisäksi liiton työyhteisön yhdenvertaisuuteen.

Yhdenvertaisuussuunnitelmassa kuvataan liiton keskeiset yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotavoitteet sekä niiden edistämiseen tehtävät konkreettiset toimenpiteet. Sen lisäksi, että suunnitelman avulla kehitetään lajimme toimintaa yhdenvertaisemmaksi ja tasa-arvoisemmaksi, suunnitelma ja toimenpiteet yhdenvertaisuuden edistämiseksi ovat myös yksi arviointiperuste valtioneuvoston suuruuteen jatkossa. Kehittämällä toimintaa yhdenvertaisemmaksi yhä useammalla on mahdollisuus harrastaa lajejamme. Yhdenvertaisuuden edistäminen lisää myös osallisuutta ja vaikuttamista.

Suunnitelmassa olevat toimenpiteet sisällytetään vuosittain liiton toimintasuunnitelmaan.

Suunnitelmaan valittavien tavoitteiden selkeyttämiseksi toteutettiin nykytilan kartoituskysely liiton luottamusryhmille (hallitus, lajiryhmät ja työryhmät), seurojen puheenjohtajille sekä liiton työntekijöille.

2. Yhdenvertaisuuteen liittyvät lait ja velvoitteet

Uusi **yhdenvertaisuuslaki** astui voimaan 1.1.2015. Laki toi uusia velvoitteita ja se ulotettiin koskemaan kaikkia syrjintäperusteita. Syrjintä on kielletty kaikessa yksityisessä ja julkisessa toiminnassa. Laki edellyttää yhdenvertaisuussuunnitelmaa viranomaisilta, koulutuksen järjestäjiltä sekä työnantajilta joilla on vähintään 30 työntekijää. Kaikkia työnantajia koskee lain velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta. Yhdenvertaisuuden edistäminen koskee kaikkia syrjintäperusteita. www.yhdenvertaisuus.fi.

Uusi **tasa-arvolaki** astui voimaan 1.1.2015. Laissa säädetään sukupuolten tasa-arvon edistämisestä ja sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellosta. Uudistetussa tasa-arvolaisissa sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellot laajennettiin koskemaan sukupuoli-identiteettiä tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää. Laki velvoittaa viranomaisia, koulutuksen järjestäjiä ja työnantajia myös ennaltaehkäisemään tätä syrjintää. www.tasa-arvo.fi/lainsaadanto.

Uusi **liikuntalaki** astui voimaan 1.5.2015. Lakiin on tullut voimakkaampi vaatimus yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisestä. Lain mukaan järjestöjen valtioneuvoston määrää harkittaessa otetaan huomioon se, miten järjestö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

3. Yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet

Yhdenvertaisuus tarkoittaa syrjimättömyyttä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen. Yhdenvertaisuudelle rinnakkaisia käsitteitä ovat laaja-alainen tasa-arvo ja moninaisuus tai monimuotoisuus.

Tasa-arvo tarkoittaa sukupuolten välistä syrjimättömyyttä. Tämä käsittää myös sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjimättömyyttä.

Esteettömyys tarkoittaa rakennetun ympäristön toimivuutta, sekä palveluiden ja viestinnän saavutettavuutta kaikkien käyttäjien kannalta. Fyysisen esteettömyyden lisäksi esteettömyys voi olla asenteellista, viestinnällistä, taloudellista ja päätöksentekoon ja strategiaan liittyvää esteettömyyttä.

Syrjintä on ihmisten eriarvoista kohtelua sillä perusteella, että he kuuluvat tiettyyn ryhmään, esimerkiksi tunnustavat tiettyä uskontoa tai kuuluvat seksuaalivähemmistöön. Syrjintää voi olla yksittäinen teko (ulkopuolelle sulkeminen) tai se voi olla seurausta epäoikeudenmukaisuutta tuottavista käytännöistä tai säännöistä. Väliällisenä syrjintänä pidetäänkin sitä, että näennäisen neutraali kohtelu tai käytäntö johtaa syrjiviin lopputuloksiin.

Häirintä on henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri. Esimerkiksi rasistiset vitsit tai seksuaalivähemmistöön kuuluvan henkilön nimittely ovat esimerkkejä häirinnästä.

Positiivinen erityiskohtelu tarkoittaa tietyn syrjinnälle alttiin ryhmän asemaa ja olosuhteita parantavia erityistoimenpiteitä, jotka tähtäävät tosiasiallisen yhdenvertaisuuden turvaamiseen eivätkä asteeltaan muodostu toisia syrjiviksi.

4. Suunnitelman toteutustapa

Yhdenvertaisuussuunnittelu lähti käyntiin, kun liittohallitus valitsi työryhmän valmistelemaan liiton yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa. Ensimmäisenä toimenpiteenä nykytilan kartoittamiseksi tehtiin seurojen puheenjohtajille, liiton luottamushenkilöille ja työntekijöille yhdenvertaisuuskysely. Kyselyn avulla arvioitiin nykyistä toimintaa sekä kartoitettiin tärkeimpiä kehityskohteita. Kyselyn tulosten pohjalta valittiin tähän suunnitelmaan tavoitteita ja toimenpiteitä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen kaukalopallossa ja ringetessä.

Suunnitelman aikataulu ja viestintä 2016:

4/2016	Työryhmän valinta liittohallituksen päätöksellä
5/2016	Yhdenvertaisuuskysely (seurojen pj:t, liittohallitus, lajiryhmät, työryhmät ja henkilökunta)
6.6.	Työryhmän kokous: kyselyn tulosten käsittely ja johtopäätökset sekä alustavat valinnat
15.6.	Jäsenille tieto sähköpostilla valmistelusta ja yhdenvertaisuuskyselyn tulokset
15.6.	Koko kentälle tiedoksi SKRL:n nettisivuille
15.-16.6.	Tilannekatsaus kaukalopallon ja ringeten lajiryhmissä
8-9/2016	Alustavien toimenpiteiden esittely seuroille syksyn alueellisissa seuraseminaareissa
9/2016	Suunnitelman sparraus VALOn asiantuntijan Sari Kuosmasen kanssa
12.8.	Yhdenvertaisuus työyhteisössä valmistelu työntekijöiden kanssa
8-9/2016	Syrjintätapauksien toimintaohjeen valmistelu Suomen Uima- ja Voimisteluliiton kanssa
10.10.	Valmis suunnitelma seuroille kommenttikierrokselle (kommentit 17.10. mennessä)
10/2016	Toimenpiteiden huomiointi vuoden 2017 toimintasuunnitelmassa
29.10.	Esitetään suunnitelma hyväksyttäväksi liiton syyskokouksessa 29.10.
11/2016	Info jäsenille hyväksytystä suunnitelmasta

Työryhmän kokoonpano:

Ari Huttunen, liiton puheenjohtaja
Olli Lehtonen, kaukalopallon lajiryhmän puheenjohtaja
Anu Pitkänen, Kansainvälisen Ringeteliiton jäsen, ringeten aluevalmentaja
Janne Borgström, liiton työntekijä
Merja Markkanen, liiton työntekijä ja prosessin vetäjä

5. Nykytila ja sen arviointi sekä johtopäätökset

Suomen Kaukalopalloliitto ja Suomen Ringeteliitto yhdistyivät 21.11.2014. Suomen Kaukalopallo- ja Ringeteliiton ensimmäinen strategia ”Sinistä Vetovoimaa 2015 - 2019” hyväksyttiin liiton kevätkokouksessa 25.4.2015. Strategiaan kirjattiin jo silloin toimenpiteitä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi molemmissa lajeissa (Reilun pelin jalkauttaminen kaikkeen toimintaan, kustannusten maltillisuus ja naisvalmentajien määrän lisääminen ja naisvalmentajien tukeminen).

Reilu Peli

Reilun Pelin hengessä. Jokaisen tasavertainen mahdollisuus liikuntaan ja urheiluun on Reilun Pelin keskeinen periaate. Ringetellä on käytössä Ringeten Reilun Pelin -periaatteet. Jatkossa liitolle tehdään molempien lajien yhteiset Reilun Pelin -periaatteet. Periaatteet perustuvat koko urheiluyhteisön yhteisiin Reilun Pelin ihanteisiin ja tavoitteisiin ”Tietoisemmin, vastuullisemmin, kestävämmiin” (VALO).

Urheilun Pelisääntöjen tekeminen on pakollista juniorijoukkueissa ja edellytys sarjatoimintaan osallistumiseksi.

Nykytilan kartoitus

Nykytilan kartoittamiseksi tehtiin yhdenvertaisuuskysely. Kyselyyn vastasi 40 henkilöä, Vastanneista 57,5% oli miehiä ja 42,5% naisia. Kysely lähetettiin jäsenyhdistysten puheenjohtajille, liittohallitukselle, kaukalopallon ja ringeten lajiryhmille ja työryhmille sekä liiton henkilökunnalle. Nuoria vastaajista (alle 30v) oli vain 2,4%, joka johtui pääosin kyselyn kohderyhmästä. Jatkossa on hyvä miettiä, miten saataisiin näkemyksiä myös nuorilta ja miten heitä saataisiin lisää luottamustoimiin.

Ilmapiiri

Liiton yleinen ilmapiiri koettiin innostavaksi, moniarvoiseksi ja avoimeksi 74% vastauksissa (ka 3.93/5). Kuitenkin kyselyn perusteella yhdenvertaisuus asioista ei keskustella riittävän paljon (ka. 3.34/5). Tämä osoittaa, että asia koetaan tärkeänä ja että siitä keskustelua sekä asian esilläpitoa on lisättävä.

Viestintä

Viestintä on perinteisesti haasteellinen osa-alue. Kyselyn perusteella viestintä ei tavoita selkeästi kaikkia tahoja, vaikkakin 64,3% vastaajista piti liiton viestintää avoimena, monipuolisena ja että se tavoittaa kaikki jäsenet. Liitolla on olemassa viestintäsuunnitelma. Yhtenä toimenpiteenä on sen päivittäminen. Tavoitteena on kuvata selkeästi, miten eri viestintävälineitä käytetään ja mitä kussakin viestitään. Viestintäkanavat ovat ajankulussa lisääntyneet ja niiden roolit sekä kohderyhmät ovat keskenään erilaisia. Määritellään mitkä ovat liiton viralliset kanavat ja mitkä painottuvat enemmän vapaamuotoiseen tapahtuma- ja viihdeviestintään. Liiton käyttämiä viestintäkanavia ovat mm. seuraposti, nettisivut, sähköposti jäsenille, facebook, twitter, instagram, flickr, youtube sekä Ringette- ja Kaukislehti. Viestintää on

tarjolla tällä hetkellä vain suomenkielisenä. Henkilökohtaista palvelua on mahdollista saada englanninkielellä.

Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuuden tärkeimpänä kehityskohteenä tulevaisuudessa pidettiin taloudellista yhdenvertaisuutta (ka. 3.8/5). Seuraavaksi tärkeimmät kehityskohteet olivat eri-ikäisten yhdenvertaisuus (3.59), etninen yhdenvertaisuus (3.53), toimintakykyyn liittyvä yhdenvertaisuus (3.38), sukupuolten välinen yhdenvertaisuus (3.37), kielellinen yhdenvertaisuus (3.25), seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin liittyvä yhdenvertaisuus (3.22) ja henkilökohtaiseen elämäntilanteeseen liittyvä yhdenvertaisuus (3.07).

Taloudellinen yhdenvertaisuus

Liiton strategiassa tavoitteena on huomioida kustannusten maltillisuus kilpailujärjestelmän uudistamisen yhteydessä. Jo alun perin ringeten lasten ja nuorten kilpailutoiminnan suosituksissa näkökulmana on ollut harrastuksen kustannukset. Suosituksissa määritellään mm. kustannuksiin vaikuttavat harjoitus- ja pelimäärät sekä kilpailutoiminnan laajuus (alueellinen/valtakunnallinen).

Kaukalopallossa kustannusten maltillisuutta haetaan paikallisarjoista ja –turnauksista. Toimihenkilöiden ja tuomareiden paikallisuus on tärkeää ja tästä syystä koulutukset ovat alueellisia.

Seurat ja seurojen harrastajat ovat tässä kovin eriarvoisessa asemassa. Yksi suurimmista kulueristä ovat jäämaksut. Niiden tuntihinta vaihtelee erittäin paljon paikkakunnasta riippuen. Myös alueellisuus ja siitä osassa alueilla johtuvat pitkät pelimatkat vaikuttavat eriarvoisesti kustannuksiin. Alueellisissa kilpailujärjestelmissä pyritään huomioimaan nämä seikat.

Vähävaraisten tukemiseksi on tällä hetkellä käytössä RiTu-rahasto. Rahaston tarkoituksena on tukea vähävaraisia ringeten pelaajia harrastuksen jatkamisessa avustamalla valmennus-, leiri- ja varustekustannuksissa. Rahastosta voidaan myös jakaa tukea merkittävien ringetteä edistävien toimenpiteiden ja saavutusten edelleen kehittämiseen.

Eri-ikäisten yhdenvertaisuus

Ringetteä ja kaukalopalloa tarjotaan kaiken ikäisille lapsista aikuisiin. Harrastuksen voi aloittaa edullisesti lapsille suunnatuissa luistelukouluissa. Aikuisenakin on vielä mahdollista tulla mukaan harrastus- ja kilpailutoimintaan (ladyringette ja ikämiestoiminta).

Toimintakykyyn liittyvä yhdenvertaisuus

Liikuntarajoitteisten osallistuminen toimintaan koettiin hankalana nykyisillä resursseilla. Tällä hetkellä tälle ryhmälle ei ole tarjolla erillistä toimintaa. Jatkossa on hyvä selvittää miten lajejamme voisi tarjota liikuntarajoitteisille ja vammaisille. Maahanmuuttajien ja eri uskontokuntien osallistuminen toimintaan koettiin olevan tällä hetkelläkin mahdollisista. Kuitenkin on hyvä miettiä miten tarjonta saavuttaisi maahanmuuttajat ja tarvitseeko eri kulttuurieroista ja kielestä johtuvia erityistoimenpiteitä.

Sukupuolten välinen yhdenvertaisuus

Suomen Ringeteliitto allekirjoitti vuonna 2011 International working group on woman and sport / Brightonin sopimuksen ja oli vahvasti mukana Suomessa järjestetyssä IWG konferenssissa. IWG:n tiimoilta käynnistettiin Ringeteliiton aloitteesta Suomen Valmentajien ja kymmenen palloilulajin yhteishanke ”Valmentaa kuin nainen”. Hankkeen tavoitteena on sekä lisätä naisvalmentajien määrää että tukea olemassa olevien naisvalmentajien toimintaa palloilulajeissa.

Tehdyn kyselyn muutamissa sanallisissa vastauksissa esille nousi myös sukupuolikysymys. Pitäisikö ringeten pelaamista tarjota miehille ja vastaavasti kaukalopallon pelaamista naisille? Ringetteä ei ole aikaisemmin tietoisesti lähdetty tarjoamaan pojille ja miehille vaan on katsottu, että kyseessä on tyttöjen ja naisten positiivinen erityiskohtelu. Ringette tarjoaa tytöille ja naisille mahdollisuuden harrastaa joukkuelajia jäällä.

Tällä hetkellä kouluille järjestetään molempien lajien toimintaa (lajiesittelyjä ja kouluturnauksia) sekä tytöille että pojille. Kaukalopallossa järjestetään ensi vuonna naisten SM-turnaus ja miehiä on mukana ringeten harrastetoiminnassa. Asiaa on kuitenkin syytä selvittää lisää.

Syrjintä ja häirintä

85,7% vastaajista ei ollut kokenut tai ollut todistamassa syrjintää järjestön työyhteisössä tai luottamustoiminnassa. 11,9% koki sitä tapahtuneen kertaluontoisesti ja 4,8% jatkuvasti. Syrjinnän koettiin pääasiallisesti johtuvan aikaisemmista eri mielisyyksistä, mielipiteistä tai sukupuolesta ei niinkään etnisestä taustasta, iästä tai asemasta. Syrjintää puuttumiseksi tehdään liitolle ”Syrjintään ja häirintään puuttumisen ohjeet”.

Osallistuminen ja vaikuttaminen

Luottamustoiminnan sukupuolijakauma on tällä hetkellä osittain miespainotteinen huolimatta siitä, että naisten osuus harrastajamäärässä on suurempi. Jatkossa tavoitteena on huomioida luottamuselimissä sukupuolten edustus suhteessa harrastajamäärään. Myös alueellinen yhdenvertaisuus tulee huomioida. Liiton alueiden puheenjohtajilla on osallistumisoikeus lajiryhmän kokouksiin, mutta ei äänioikeutta.

Liittohallituksen ja lajiryhmän valintaa valmistelemaan valitaan ehdollepanotoimikunta. Jäseniä valittaessa ehdolla on sekä naisia että miehiä.

6. Kehittämistoimenpiteet

kts. liite

7. Suomen Kaukalopallo- ja Ringeteliitto työnantajana

kts. liite

8. Syrjintään ja häirintään puuttumisen ohjeet

valmisteilla